

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>		Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.		Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >		<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >		Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >		Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.		Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

A »zsidó szellem« a magyar sajtóban.

Tudom, hogy azok, kik a jelen korban oly ijesztően elszaporodott, s oly ijesztően káros hatást gyakorolt liberalis politikai hipnotizőröknek áldozatul esve Magyarország boldogságát egyedül a mai liberalismustól várják, antisemitismussal fognak vádolni azokért, a miket elfogok mondani. De hát ez nem riaszthat engem vissza attól, hogy egy pár őszinte szót mondjak a jelenlegi magyar sajtó káros irányáról.

Nem új dolgot mondok, hiszen ezt ma is lépten nyomon halljuk, de miután leírni nem igen merik, csak ritkán olvassuk, hogy a mai sajtó teljesen zsidó hatás alatt, s ez a hatás kivetkezettelte a sajtót nemzeti jellegéből annyira, hogy ma már ez a sajtó a kozmopolita liberalis eszméket a nemzeti érdekek és eszmék fölé helyezi, s nem átalja, a magyar történelem legdicsebb alakjait vagy eseményeit, ha azok ezekkel a problematikus értékű elvekkkel, és az ezekkel összeköttetésben levő érdekekkel ellenkeznek, kicsinylő, sőt nem egyszer gyalázó szóval is illetni.

Nem az a baj, hogy az újságírók tulajdonképpeni része zsidó, ez csupán a baj oka s megrovást is csak ezért érdemel. Az a baj, hogy ezek a zsidó újságírók nem ismerik vagy nem értik a magyar nemzet szellemét, s így nem is képesek a sajtót a magyar érdekek szempontjából helyesen vezetni! Ha a zsidó újságírók a szó teljes értelmében magyarok volnának, s ha nem igyekeznének a magyar nemzet közvéleményéből minden régi, minden traditionalis eszmét kiirtani, s ha nem igyekeznének ezen történelmileg fejlődött traditionalis eszmék helyébe, az ő kasztszerűleg elzárt érdekeinek kedvező eszméket csempészni a köztudatba; s ha nem mutatnák lépten nyomon, hogy ők első sorban zsidók, és csak másod-sorban magyarok; úgy semmi kifogásunk

sem lehetne az ő tulsúlyuk ellen a magyar zsurnalisztika terén.

De ők nem tudják levetkezni fajuk tradícióit, s azért minden eszközzel arra törekednek, hogy a magyar nemzet közvéleményéből a magyar tradíciókat kiirtsák. Ez a dolog soha sem volt oly kirívó, mint az utolsó három év alatt, mikor a magyar társadalom egy része, mely a zsidó szellemben a liberalis eszmék kivételére szövetségest keresett és talált, pártjukra állott. És épen ezért a közel jövőben aligha lesz lehetséges a zsidó szellem tulsúlyát csökkenteni; a magyar közvélemény liberalis névvel dicsekvő része, bár ezt a bajt maga is látja, fel a zsidó szellem ellen actióba lépni, nehogy támogatásukat elveszítse.

A mai magyar sajtó, tisztelet a kivételeknek, általános politikai törekvéseiben nem ismer vezéreszmét, hanem csak oportunistmust.

A magyar politika vezéreszméje a magyar nemzet függetlensége, a magyar állam méltóságának minden irányban való elismertetése volt, és volt idő mikor vita tárgyát nem képezhette, hogy ennek az eszmének minden egyéb alárendelendő, csak hogy, akkor a magyar sajtó br. Keményt, br. Eötvöst s több más magyar embert tisztelt vezéréül. Mig ennek a szellemnek hatása tartott, addig a zsidók által vezetett lapok sem mertek ez ellen lándzsát törni. Még a véderő vita alatt is, a félhivatalosoktól eltekintve, az egész magyar sajtó azt követelte, hogy a magyar nemzet jogainak érvényt kell szerezni, s a mely kormány és párt, erre nem képes, vagy ezt nem akarja, az nem méltó többé arra, hogy a magyar nemzetet vezesse.

Az uralkodó párt nem volt erre képes, vagy talán nem akarta, s egy ügyes de ravasz fogással felvetett egy nagy hatású és évszázadok óta vitatott eszmét, hogy ezzel a magyar közvélemény figyelmét az u. n. nemzeti követelésekről elfordítsa. Ha a sajtó hü akart volna maradni önmagához, s ha mindenk felett

magyar akart volna lenni, akkor egy szível lélekkel fordult volna az uralkodó párt ellen, s nem bocsátotta volna meg neki, a vezéreszme elejtését egymással vagy harmadrendű eszmécske felkarolásáért.

De hát az ugynevezett liberalis eszmék a zsidó érdekeknek kedveztek s így a sajtó elhagyva előbbi álláspontját, s elhagyva az eddig elsőrendűnek ismert vezéreszmét, sietett a liberális reformok védelmére. Ettől az időtől kezdve a liberális sajtó előtt guny tárgyaivá lettek azok a nemzeti törekvések, a melyeket azelőtt ugyan ez a sajtó védett; s a liberális sajtó védeni kezdte a sajtót a liberális reformokért, és gunyolni, kicsinyíteni igyekezett ezeket a nemzeti törekvéseket azért, mert a liberális reformok ellenzéke ezekhez az eszmékhez hü maradt. És ma már a liberális sajtó egy értelmüleg zengi, hogy a magyar politika fő célja, nem lehet a magyar nemzet teljes függetlensége, a dualismus törvényszerinti keresztülvitele is csak tízed rangú kérdés. ellenben a liberális reformok egyenesen a magyar szellemből folynak, s a magyar politika főcélját képezik. A ki pedig ezek ellen tör, az első sorban hazafiatlan, másodszorban klerikális, ha mindjárt kalvinista vagy zsidó is, harmadsorban pedig a középkori sötétség hive, elmaradott és barbár.

Ilyen Pál forduláson ment keresztül a sajtó, Magyarország egyik igen tehetséges, képzett, s a mellett nemes gondolkodású politikusával gr. Csáky Albinnal szemben is, kit a véderő vita alatt, s különösen a német nyelv intenzívebb tanítását szabályozó rendeletének kiadásakor, mindennek elmondtak, csak magyar hazafinak és bölcs politikusnak nem; az elkeresztelési kérdés óta pedig, mert ez a bak lövése, a zsidóság malmára hajtotta a vizet, s a keresztény szellem gyöngülését idézte elő, meg nem szünő hymnuszokban dicsőitene. És ha valaki körültekint az utóbbi évek történetében,

látni fogja mily cinizismussal csinált a sajtó 2—3 év alatt nagy emberekből nevetséges törpéket és viszont, a mint azt gr. Apponyitól Visontai Somáig annyi kis és nagy politikus példája mutatja.

Józan gondolkozású ember, a ki ad még valamit a morálra, s a liberális szabad versenyt nem értelmezi, szabad rablásnak, megbotránkozással fordul el azoktól az állapotoktól, a melyek a börzén uralkodnak és sürgeti a börze megrendszabályozását. A liberális sajtó ellenben, mert a börzén zsidók manipulálnak, s kötnek üzleteket, s mert a zsidók egy része a börze manőverekből él, nem követeli a börze reformját, sőt a börzeadó behozatala ellen is erélyesen tiltakozik, pedig ez az adónem, ha 50%-ban állapíttatnék is meg, a legigazságosabb adó volna a világon, s a legkevesebb szegény embert terhelné.

A kereskedelem nagy része zsidó kézben van, a földművelés pedig a keresztény nép egyik főkeresetforrása.

Mindkettő megélhet egymás sérelme nélkül; de azért mióta az alkotmány visszaállított, a sajtónak egyedüli gondja a kereskedelem ápolása volt, s a mindenkori kormányok a nagy iparnak és kereskedésnek nyújtott adómentességek és kedvezményekért kaptak legtöbb dicséretet. Mikor pedig a földművelés, a kedvezőtlen viszonyok, a hibás vámpolitika, s részben a börzék manőverei miatt, súlyos válságba jutott, s a gazdák saját védelmükre tömörülni kezdtek, a sajtó féltve a kereskedelmet, s ezzel a zsidóság érdekeit a gunynak éles, s a rágalomnak inmorális eszközeit és ezeken kívül minden eszközt felhasználta arra, hogy a gazdák törekvései meghiúsuljanak. Sőt a kormányt, a mely abban az időtájtban a sajtó támo-

gatásának örvendett, annyira terrorizálta, hogy ez a gazdák törekvéseit nem csak nem támogatta, hanem ezekkel szemben ellenséges álláspontot is foglalt el.

És sajnos, a gazdákon nem akart, vagy nem mert segíteni senki, pedig a mezőgazdasági válság folytán nem csak a gazdák, hanem az összes közép és kis kereskedők és iparosok szenvedtek, s hasznuk csak a nagy kereskedők és iparosoknak és börziánereknek volt belőle.

A zsidó érdek és zsidó szellem belenyúl a nemzetiségi politikába is; a németül beszélő zsidó kereskedővilág ritkán, s ekkor is csak a decorum kedvéért részeseül megrovásban, az oláhul beszélő oláh pap vagy tanító ellenben a hazaárulás bünébe esik. Lukács pópa és a többi oláh martirok piszkolódásoknak voltak kitéve, a miért oláhul akartak beszélni a törvény előtt, de azt a liberális sajtó nem veszi észre, hogy a budapesti bíróságok hány-szor kénytelenek a »magyar« zsidók német beszédjét hallgatni.

A zsidók példátlan emelkedésének egyik eszköze az, hogy ők a magyar és német nyelv birtokában lépnek az élet küzdőterére; és ezt a nagy előnyüket meglehetősen ki is aknázzák, a mi ellen persze senkinek sem lehet kifogása. A magyar ember ehhez az előnyhöz csak hosszú és szorgalmas tanulás után juthat. Ezt az előnyt látta részben veszélyeztetve a Pester Lloyd a kultuszminiszter azon rendelete miatt, a melylyel a budapesti elemi iskolákból a német nyelvet kiakarja küszöbölni.

A »Pester Lloyd«, mely a zsidóság érdekeit oly hiven szolgálja, fél, hogy a zsidók utóbb még Budapesten is elesnek ettől az előnyüktől, s nekik is csak olyan fáradsággal kell majd négyszerezniök a

német nyelv ismeretét. És ebből az okból, — daczára annak, hogy a 6—10 éves gyermekeket szellemi túlterhelés nélkül idegen nyelvre tanítani nem lehet, s daczára annak, hogy épen a Pester Lloyd oly sokszor panaszkodott a tanuló ifjuság túlterhelése miatt, — most egyszerre nagy ijedtséggel támadja érte a minisztert, mit bizonyára nem tett volna, ha pl. ugyanennek a miniszternek eszébe jutott volna egy oláh népiskolából az oláh nyelv tanítását kiküszöbölni. Pedig nagy különbség van a két eset között.

De nem folytatom tovább a casuisticát, mert az a dolog természeténél fogva kimeríthetetlen. Csak azt jegyzem meg, hogy a zsidószellemnek egy épen nem örvendős hatása ijesztő mérvben érezhető a sajtó hangján. Különösen az egyházpolitikai viták alatt, a reformok ellenzői ellen olyan hang volt divatban, a mely a Folie Caprice-ben előadott zsidó német possék veszekedő zsidóinak, s a Burger kávéházban, vagy a börze folyosóján marakodó börze szenzálokknak hangjára s modorára emlékeztet.

Az ilyen jelenségek ellen igazán jó volna egy kis antisemitismus. Nem olyan, a mely zavargásokat rendez, s a melytől azok a zsidók szenvednek rendszeren, a kik a legkevésbé vétkesek, hanem egy józan és higgadt, de tántoríthatatlan ellenzék, a mely a zsidószellem ily irányu hatásai ellen a magyar szellemet megvédeni; s ha lehet, ezt a szellemet megsemmisíteni képes lenne. Csak az a kár, hogy a mai viszonyok között, midőn a sajtó terrorismusa mindenkit megijeszt, erre alig lehet remény.

De azért ennek is megjön az órája.

Antistuis Labeo.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Eresz alatt fecske fészek.

Eresz alatt fecske fészek
Négyen ülnek benne.
Egy öreg pár, meg két fiók
Szíveik szerelme.
Ott szorongnak, ott nevelik
A kicsi fecskéket . . .
S mintha csak a sorsunk volna
Az a fecske fészek.

Még lejjebb az eresz alatt
Van egy kis szobácska
Ott szorongunk, ott búsulunk
Édes boldogságba.
Négyen vagyunk, mint a fecskék
Te meg én: öregje!
Meg két kicsi ember fiók
Szíveink szerelme.

Vándor madár, fecske madár
Beh szereltek téged.
Hisz a végzet össze kötötte
Sorsomat tevéled.
Ősz s tavasszal utra szegzed
Holló színű szárnyad
S mint a hogy én, keresgéled
A jobbik hazádat.

Maradj csak az eresz alatt
Míg az ősz be nem jön.
Veled megyek akkor én is
Veled, hegyen völgyön
S ha tavasszal újra eljössz
Keresd föl e házat
Ajakkal csicseregd fel
A te vándor társad!

Tompa Kálmán.

Az én ideálom és a rendezvous.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Irtá: **Senki.**

Ismeritek őt, lelkeim álmainak tündérét?
Ismeritek az ideált? A kormányozható lég
hajó ő, a legujabb kor legnevezetesebb vívmá-
nya, a leghasznosabb találmány, mely meg-
mentette a sülyedő, a veszni indult XIX-ik szá-
zad becsületét.

Hogy nevezetes, ki merné tagadni?

Hogy hasznos, meglássa mindenki, a ki
megfigyeli, mi mindenfelére lesz jó ez az új
születésű csodabogár.

Nézzük sorba előnyeit, lássuk őt, mint de-
tektivet.

I.

Forró júliusi nap küldi a földre buzaten-
ger kalászatát érlelő sugarait. Az alföld végte-

len rónáin már hallik az arató nép méla dala,
a pacsirták dicsőítő trilláival elvegyülten; itt, a
Szilágyság sűrű lombu erdőiben és dus legé-
lőkkel megáldott völgyeiben, melyek fölött le-
beg a modern kor légjáró képe, »epedőn« szól
a pásztori síp.

Épen a Magura felé tart az aluminium
Szüz a nagyváradi szőlők közt emelkedő állomá-
s tornyának horog kikötőjéből indulva ki
nemrég a szemle utra. Már elhagyta az élesdi
hágót, a »Réz« hegység égbetörő csucsairól alá
tekint még egyszer a Körös csillanó szallag-
kanyarodásaira, még látja a Szt. László szé-
kesegyház tornyán a kereszt fényének csillogá-
sát, aztán merészen és biztosan szeli a légré-
tegeket Súlyomkő, Feketehegy, Valkó-Ipp, Nagy
Falú és Somló felett. A mármárosi havasok
messziről ide fehérlenek, már láthatók a huszti
vár romjai a magas perspektívából, amikor a
halovány kormányzó észrevesz valamit a föld-
dön . . . Egy fehér csipke kendő az, rajta e név
kihimezve: Mariska.

A zsebkendő olyan zsebkendő, mint az
uri leányok többi csipke zsebkendői. De a
név, a »Mariska« név, az már más, az
már feltűnő rajta, mert — mert ez nagyváradi
himzés.

A kormányos látta már ennek a zsebkendő-
nek a testvérkéjét Nagyváradon egy árnyas
kertnek asztalán önfeledten feküdni és ezért
találta oly különösen ismerősnek ezt a zsebkendőt
a nagyító üveg szeme alatt is.

A görög-keleti román egyház és az egyházpolitikai törvények.

Nagyszebenből jelentik, hogy a görög-keleti román egyházmegye konzisztoriuma ez idő szerint az egyházpolitikai törvényekkel foglalkozik.

Ismeretes, hogy az egyháznak ugy klérusa, mint világi tagjai, határozott ellenzéke volt a törvényeknek, de minthogy azok legközelebb életbe lépnek, a konzisztorium most a fölött tanácskozik, mily állást foglaljon el e törvényekkel szemben azok életbe léptetése után?

Az egyházpolitika következményei.

Nagyszebenből távirják, hogy a Tribuna értesítése szerint Gál József dr. a főrendiház tagja lemondott a görögkeleti román metropoliában viselt összes tiszteletbeli állásairól. E lépés indoka e lap szerint az, hogy Gál a főrendiházban az egyházpolitikai javaslatok mellett szavazott. Nézetünk szerint az egyházpolitikai reform végrehajtásának a küszöbén súlyos tünet ez a lemondás. Gál József mindenkor megbízható politikai egyéniség volt, pozíciója a metropoliában biztosított látszott nagyon sok túlkapás ellen. Ugy látszik ebből a lemondásból, hogy a nemzetiségi autonóm egyházak ezentúl még zártabb központok lesznek s ez jele annak, hogy az egyházpolitikai reformnak a nemzetiségi megokolása sem áll helyt.

Hol a polgárok szabadsága?

Szabadságról vesszük a hirt, hogy a prepost-plébános *saját lakására* értekezletet hívott össze a katolikus kör megalakítása végett.

Örömmel halljuk, hogy a felvetett eszmét egyhangu lelkesedéssel fogadták a megjelentek (számszerint 160-an, többnyire városi képviselő!) és nyomban meg is tették az intézkedéseket a kör szervezésére és megalakítására.

Meglepetéssel vették azonban tudomásul, hogy a rendőrség beleavatkozott a dologba s erre a magánlakáson tartott értekezletre képviselőt küldött. Természetes, hogy e joglpró eljárás ellen óvást emeltek.

Nagyon furesa fogalmi lehetnek a szabadság rendőrkapitányának a polgárok alkotmányos jogairól. *A kath. körök miniszterileg engedélyezve vannak.* De itt nem is körről van szó, hanem *magán háznál tartott értekezletről!*

Rögtön felismerte, hogy itt egy megfoghatatlan véletlen van dolga. Hogy is ne. Ez itt a Magura legmagasabb csúcsa és itt a »Mariska«. Messze innen a hegyeken túl — a román gazdag városának Körösmenti kertjében is »Mariska.« Még pedig egy és ugyanazon Mariska, mert így hímet varrni aranyfonallal csipke közé csak ő tud, az ő Mariskája, az a nagy szemű, nyulánk leány, lelkének jobbik fele, szívének egyedüli vágya, mely őt néha néha a földre is csalja, a láthatatlan és mégis létező lég-birodalom bús arczu uralkodóját.

És a szomorú kormányos, hogy megfejttesse a talányt, elhatározta az alászállást. — Nesztelenül kezdett aláüledni a légi tündér, zajtalan némasággal esett a »Messzelátó« zöld moha ágyára a horgony s kikötött... Alfréd, hogy fölemelje s magával elvigye a Mariska itt feledett zsebkendőjét.

Ki volt az a Mariska?

II.

Mariska? Ah, ez a modern kor leányainak egy kiváló példánya, a nagyváradi garnizon becéje és bolondítója, az oláh ezred tisztikarának eszményi szépségű jogos tulajdona, akit az ezred dobosa talált Solpherino mellett egy olasz falu szélén árván — elhagyottan az 1900-iki nagy hadjárat alkalmával, amikor is a henczegő taliánt tanította a magyar: »stellungban szalutérozni« fegyvertelenül.

A dobos ur verte az »Alarm« ütemeit a

Ha így fejlődik a dolog, megérjük, hogy bűn lesz nem csak kath. egyet tagjának, hanem egyáltalán katolikusnak is lenni! És ez éppen a hangoztatott »békülés« napjaiban történik az ország második kath. városában!

Szép szabadság és alkotmányosság!

Lapszemle.

Budapest, 1895. szept. 4.

A »Magyar Állam« »A több férjűség« alatt cikkeznek és azt mondja: olvassuk el az 1894. XXXI. törvényezikket, ebben a több férjűség ellen nem fogunk tilamat találni, valamint bontó akadályok sincsenek olyanok, melyek a több férjűséget lehetlenné tennék s így Krisztus meg Mohamed csak retrográdok voltak a házasságjogot illetőleg és Magyarország dicsőségesen uralkodó szabadelvű kormányának hagyták fön a dicsőséget, hogy e téren valami újat alkossanak és törvényileg megengedjék a többférjűséget.

A »Hazánk« »Kormány és főváros« czim alatti vezércikkében a kormányt kiméletlenül ostromozza, mert mint a vidéken, a korrupciót itt is felburjánzottatta. Belevitte azt magába a képviselőtestületbe is és ha esetleg az mégis valami üdvöset is cselekednék, azt elveti és ez által a törvényhatóságot még erkölcsi súlyától is megfosztja. Egyszer vállalkozók ajánlatait diktálja reá a kormány, máskor nagy emfazissal visszautasított patikáriusok javára a képviselőtestület határozatának félrevetésével adományozza a gyógytárakat a belügyminiszter, s az autonomikus jogkör jelentéktelen semmiségre huzódik össze, úgy hogy ezt a metropolist a kormány hübéres jószágának tekinti. A főváros a Bánffy-kormány alatt különösen érzi az ő szolgaságának jármát. Ott van az eskütéri hid kérdése. A törvény alapos rendelkezése nem imponál a kormányoknak. Két milliót követel a fővároson s mi daczára annak, hogy a független polgárság erős mozgalmat kezdeményezett; meg vagyunk győződve arról, hogy éppen ő velük fizettetik meg a sarcot, mert azoknak a derék becsületes belvárosi polgároknak a törvényhatósági képvisellete nem imponál a kormányoknak.

A Nemzeti Ujság »Agliardi és Bánffy« czim alatt azt írja, hogy a szenzációs, meglepetésekben szokatlanul gazdag Agliardi-ügyben ma újabb fordulatot jelentenek, mely a maga nemében mindenesetre a legmeglepőbb. Bánffy Dezső miniszterelnök megkötötte a békét Agliardi bécsi nuncziussal. Ezt legbizalmasabb bécsi közlönyei hirdetik s bizonyos szemérme-

tességgel ugyan, de mégis a nemes báró diadalai sorába szeretnék iktatni. Már pedig, ha csakugyan megtörtént a kibékülés, az egyedül Agliardi urra nevezhető diadalnak. Ő volt a sértett fél s ha a támadó most abban hagyja a harczt, ez ha részéről nem is egyenesen fegyverletétel, de mindenesetre hallgatólag elismerése annak, hogy támadása indokolatlan volt.

Mindazt, a mit ellenzéki részről annak idején báró Bánffy magaviselete, támadásának indokolatlansága, vádjainak igazolatlan volta ellen fölhoztak, tökéletes igazolást nyer e legújabb fordulatban, az officiózusan jelzett kibékülésben.

Báró Bánffy Dezsőre magára ennek a kibékülésnek egy kis kanosszai ut jellege van s azért nem is valószínű, hogy önkényt lépett volna ez utra. Meg kellett tennie, hogy elégtételt adjon Agliardi urnak. A kibéküléssel a miniszterelnök tényleg elismeri, hogy annak idején emelt vádjai a küzdelmek szenvedélyes hevéből fakadtak s a valósággal nem álltak összhangban. A miniszterelnök tudvalevőleg annak idején egy hivei köréből kiindult s általa előre ismert interpellációra a képviselőház színe előtt egész határozottan elmondotta, hogy Agliardi érsek pápai nunczius illetéktelenül beleavatkozott Magyarország belső ügyeibe s hogy e sérelem ellen orvoslást fog kérni Romában.

Ez volt a vád. Már most képzelhető-e, hogy Magyarország miniszterelnöke kibékülhetne olyan külföldi államférfiúval, a ki ezt a súlyos sérelmet az ország törvényein valóban elkövette? Ilyesmit még báró Bánffy Dezsőről sem lehet föltételezni, s ha most mindazon által kibékül a nuncziussal, a kibékülés tényében benfoglaltatik annak határozott elismerése, hogy a tavasszal emelt vád nem felelt meg a tényállásnak. vagyis Agliardi ur magaviselete által indokolva nem volt.

A »Pesti Napló«. A berlini pohárköszöntőről ír és azt mondja: hogy Szedán kapitányának bár még csak 25 éve, mindemellett majdnem minden évben számtalan és számtalanszor ünneplik a német fegyverek dicsőségét, mert így kívánja azt a nagy német büszkeség. Igen, ünneplik, de csak a hadsereg és a magasabb polgári körök, ellenben a nép, a

Finom mosoly vonult végig a zordon kapitány sugár bajsza alatt és szólt emigyen:

»Olyan ez Juon, mint az én Mariskám? Hozd. őrizd hazáig — ott majd csak eltartjuk.«

És a dobverő megfelelt a megbízatásnak. A Mariska ott nőtt fel a tiszti kar költségén mint az ezred leánya a hazai garnizonban. Gyönyörű sugár barna szüzzé fejlődött. Kreol arczán ott villogott két nagy olaszszeme, mint a villámot hordó felhő villámlása, ha haragos volt, vagy mint a harmat csepp gyémánt ragyogása, ha elfogta az érzelem.

És elfogta sokszor hol az egyik, hol a másik érzés hulláma, a szerint, a mint symphátiát vagy ellenszenvet érzett az iránt, aki azokba a szemekbe betekintett. Az ifjabb tisztek felváltva szórakoztatták a Mariskát az öreg ezredes akarata és óhajtása szerint, aki a leány fölött a gondnokságot elvállalta.

És talán ezért is volt a Mariska oly kaczer, oly piffig, oly kitanult, oly hideg, oly kegyetlen, a mohos ajku tiszthelyettesétől kezdve, az őszhaju ezredesig az ezred valamennyi tiszteivel szemben.

Mintha érezte volna forró olasz vére, hogy ők csak »hecz«-ből hozták messze távol hazájától ide a vendégzeretű idegenbe, ő mint fufangos ellenség csak úgy heczből megkinozta, meggyötörte az egész ezred tiszti bojtjait. Tette magát, hogy komolyan veszi egyik másik kardviselőjének a hódolatát, s mikor már a felbízott Mars fia azt hitte, hogy a »bevehetetlen

kifeszített kutyabőrre, mikor a francia kartács nagy sustergéssel oda csapott a verők elpiszkolt centrumára és a dob ágyulövéshez hasonló pukkanással tátongó üreggé vált.

»Dumne Zeu« kiáltott a római dobos ur, hármassal keresztet vetett és bátorságtól duzzadtan a földre ült... reszketve.

A dobos huzó ponygyávabb volt és hátra se tekintve a riadalom közepette futni kezdett. Juon se vette tréfára a dolgot és mikor látta, hogy meg van a lába, a dob után iramodott, mert hát jaj annak, aki fegyvere nélkül venne részt abban a bizonyos koncentrirungban.

Utól is érte a dobját a ponyval együtt, az okos állat fölocsudva az első ijedelemtől egy olajfa kert szélén megkivánta a zöld pázsit selyem szálait és bátorságosan hozzáfogott a legeléshez — mialatt a többi hadsereg az égő falu alatt szuronyt szegezve rohant tovább öldösné az ellenséget.

Juon is ezután, hogy látta az alarm eredményét utána czammogott a bajtársainak. A keretek alatt azonban megállította valami gyermeknyöszörgés. Oda tekint, hát egy kis barna fáta visitott a sövény mellett. Nem messze tőle egy átdőfött asszony karolta a holt katonát. Ugy sejtette Juon, hogy ez bizonyosan apa, anya és árva és megindultan felemelte a síró rivó kis leányt, betette a dob üregébe a kihült kartács golyó mellé és úgy állított be a kapitány elé a győzedelmes tábor közepette jelentvén, hogy e miatt az árva miatt késett el a lyukas dobbal.

mely tulajdonképp a fegyvereket győzelemre segítette és azok dicsőségét kivívta, az ünnepségtől távol tartja magát, mert nagyot csalódott. A német egység megalkotása óta a helyett hogy a vérenek árán szerzett egységből jogokat formálhatna, a reakció ónsúlyát érezi és ez alatt nyögven, nem nagyon tud lelkesedni sem a harci babérokért, sem pedig császára és kormányrendszeréért. Az ünnepélynek ezen közömbös nézői a szociálisták, ezeket akarta Vilmos császár berlini pohárköszöntőjében megfenyegetni, de ők a legmagasabb fenyegetéssel mit sem törődnek, hanem eddigi utjukon egész nyugodtan haladnak.

Az »Egyetértés« Haza térve cím alatt Kossuth Ferencztől egy cikket hoz, melyben az író gróf Károlyi Gábor halála felett sajnálkozik, majd pedig a függetlenségi pártokat tömörülésre inti, mert csak a független pártok képezik a nemzet indító erejét. E pártnak csak egy szent feladata van, amelyhez hűtlenné lesz, ha magát szétszaggatni enged. Végül így fejezi be cikkét:

Meg vagyok győződve, hogy az ország függetlenségi polgárai velem éreznek, midőn hosszas távollétem után első szavam az, hogy egyesüljön pártunk; és tudom, hogy velem érzi honfájdalmamat, midőn haza jöve és körültekintve, azt látom, hogy itt állunk még mindig kétfelé esve, megjegezesedve a szétválásban.

Ezt tovább nem lehet és nem szabad tűrnünk; és ha Isten is úgy akarja, nem is fogjuk tűrni!

A »Nemzet« Az iskolai év kezdetéről ír és azt fejtegeti, hogy bár nagyon sokan fordulnak az iskolai beiratásokhoz, mégis nagyon kevés azok száma, kiket a tudomány igaz szeretete visz az iskolákba, hanem a legnagyobb rész csak azért megy oda, hogy magának egy megélhetési existenciát biztosítson, melyhez elegendő az iskolai bizonyítvány mint utlevél. A szülők úgy gondolkoznak, ha ez megvan, fiukat majd megtanítja az élet nagy iskolája.

Iskoláink oktató karának nívója az utóbbi időben erősen emelkedett. Az újabb oktató nemzedék tanítási módszere már is kezd érvényesülni és hatásai már is mutatkoznak, úgy hogy az elért eredmény ez idő szerint is egész más, mint rége volt. Hiba csak a szülőknél van, kik gyermekeiket még akkor is a tudományos pályára készítetik, ha azoknak ahhoz sem kedvük sem pedig tehetségük nincsen.

A »Budapesti Hírlap« »Egy szó a miniszterhez« című cikkében Szathmáry György közoktatásügyi miniszteri tanácsos kiváló szak-képzettségét és az általa a népnevelés fejlesztésére megmutatott utat tárva fel, felhívja a

minisztert, hogy Szathmárynak újságírói dolgozatai alapján, melyek most utóbb egy könyvben lettek összefoglalva — ha a népnevelés érdeket valóban szíven viseli, a millenium megnyitására még 400 népiskolát állítson úgy hogy hazánk ezredik évének fennállási napjára 800 népiskolánk legyen.

A »Magyar Hírlap« »Elintézés« című cikkben Agliárdi és Bánffy között felmerült differenciák békés kiegyenlítését örömmel regisztrálja s mindkettő eljárását korrektnek sőt bizonyos tekintetekben nemesnek is tartja, mert saját személyes érdeküket elég erővel bírták a közérdeknek alárendelni.

Utasítás az anyakönyvi felügyelőknek.

Perczel Dezső belügyminiszter az állami anyakönyvi felügyelő hatóságok részére utasítást adott ki, melynek főbb rendelkezései a következők;

Az anyakönyvvezető működésére közvetlenül felügyel: 1. Budapest székes fővárosban és a törvényhatósággal felruházott városokban a polgármester; 2. a rendezett tanácsú városokban — az esetben is, ha más községgel együtt képeznek egy anyakönyvi kerületet — a polgármester, ha pedig a polgármester az anyakönyvvezető, az alispán; 3. nagy- és községekben az anyakönyvi kerület székhelyen illetékes járási főszolgabíró.

Oly rendezett tanácsú városokban, melyekben a polgármester a közvetlen felügyelő hatóság, továbbá nagy- és községekben az anyakönyvvezető működése felett a másodfoku felügyelő, ha állami anyakönyvi felügyelő nincs kinevezve, az alispán, ha állami anyakönyvi felügyelő van kinevezve, az állami anyakönyvi felügyelő gyakorolja.

A székes fővárosban és törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint azokban a rendezett tanácsú városokban, melyekben a polgármester az anyakönyvvezető, az anyakönyvvezető működése fölött a másodfoku, egyéb rendezett tanácsú városokban, valamint nagy- és községekben a harmadfoku felügyelő a belügyminiszter gyakorolja. A belügyminisztert és az általa kiküldött miniszteri biztosokat mindazok a jogok és kötelezettségek megilletik, melyek a felügyelő legmagasabb fokban gyakorlásával bírnak. A főispánnak az 1886. évi XXI. törvényzikk 57. §-ában körvonalozott hatásköre az állami anyakönyvvezetők működésére is kiterjed.

Az igazságügyminiszter a polgári tisztviselőknek, illetőleg az anyakönyvvezetőknek a

Szó, ami szó, Mariska ki is mutatta az érdeklődését, de azzal volt szerencsétlen, hogy csak ritkán tehette azt. Eltelt néha 3 nap is, és Alfréd nem került haza. Pedig észre vette, hogy az ezred leánya nem idegenkedik tőle. Foglalkozni is kezdett a leánnyal. Mikor himzett a Mariska délutánonként a körös parti kertben, Alfréd oda telepedett a ruhája széléhez és tört német nyelven ő is »szórakoztatáshoz« fogott.

Mariska egy ideig türelemmel nyelte a német szót, míg nem végtére kifejezte azt a vágyát, hogy inkább tanítsa Alfréd azokra az olasz melódiákra, majd ő hálából tanítja a magyar dalokra.

És Isten tudja ettől az időtől kezdve a két boldogtalan mohón tanult a két nyelven dalolni.

De nem tanultak meg tökéletesen. Az ezred intrikusai irigyelték az Alfréd eredményeit és rövid idő múlva parancs jött violaszin pecsét alatt, hogy a légi úton felvett terep térképeket vinné fel Alfréd Bécsbe. És Alfréd lassú emelkedéssel búcsút intett Mariskának és eltűnt a felhők között.

Ezt a búcsút siratta meg Mariska, mikor az ezredes a kertbe lépett. Vigasztalni vigasztalta a Mariskát, hanem annak nem ily öreges vigasztalás kellett most.

Fogyni kezdett, mint a lilium, melynek gyökerén titkos szó rág. Az ezredes sajnálta a leányt, tudta, mi a baj és a tisztí kart consiliumra hívta össze.

(Vége köv.)

házasság kihirdetésénél, a házasságkötésnél való közreműködésnél és a házassági anyakönyvek vezetésénél való eljárását időről-időre megvizsgálhatja. E vizsgálatok terjesztésével a vezetése és főfelügyelete alatt állók sorából vett kiküldötteket bizhat meg.

Az állami anyakönyvi felügyelő feladata a jelen utasításban körülírt hatáskörben saját kerületében az anyakönyvek vezetéséről szóló 1894. évi XXXIII. törvényzikknek, az ahhoz kiadott rendeleteknek és utasításoknak, valamint kapcsolatos egyéb törvényeknek és rendeleteknek pontos, szabatos és egyöntetű végrehajtást biztosítani.

Az állami anyakönyvi felügyelő a belügyminiszter által kinevezett és a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt állami tisztviselő, kire az állami tisztviselők illetményeinek szabályozásáról szóló 1893. évi IV. törvényzikk, az állami tisztviselők nyugdíjazásáról szóló 1885. évi XI. törvényzikk, továbbá az állami tisztviselőkre érvényes fegyelmi és szolgálati szabályok teljes hatállyal kiterjednek.

Állami anyakönyvi felügyelők gyanánt a belügyminiszter lehetőleg oly egyéneknek alkalmazza, kik az 1883. évi I. törvényzikkben a közigazgatási szakra előírt képesítéssel rendelkeznek.

Az anyakönyvi felügyelők rendszeresített létszáma és javadalmazása a belügyminiszteri tárcza évi költségvetésében állapítatik meg. Az anyakönyvi felügyelői kerületek besztását és az anyakönyvi felügyelők székhelyét a belügyminiszter állapítja meg. Ugyancsak a belügyminiszter intézkedik az állami anyakönyvi felügyelők szolgálati beosztása iránt is.

Az anyakönyvi felügyelő mindazokban a vármegyékben, melyekre kerülete kiterjed, tagja a községjegyzői képesség megbirálására hivatott szakbizottságnak.

Az anyakönyvi felügyelő székhelyén állandó lakást tartani és hivatalos utazásai közben székhelyére alkalmas időközökben visszatérni tartozik.

(Vége köv.)

NAPTÁR.

— Szeptember 5. —

Csütörtök, Róm. kath. Guidó. Prof. Guidó. Gör. kelet aug. 31. B.-Asszony. Izr. 29. Ki Thora.

Nap kél 5 óra 19 p., nyug. 6 óra 1 p. Hold kelet 9 óra 45 p., nyug. 2 óra 14 perc.

Szept. 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

„ 7-9. A polgári lövész-egylet szabad díjlövészete.

„ 12. Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.

„ 15. Iványi Odón sirkövének ünnepélyes leleplezése d. e. 11 órakor.

„ 18. Bihar megye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.

„ 22. A nagyváradai iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Oktober 7. Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lóvászár Nagyváradon.

„ 11. Katonai lóvászár Székelyhídon.

„ 12. Katonai lóvászár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

* A nagyváradí kath. kör megnyitása. A néhány hóval ezelőtt kibocsátott felhívásnak pár nap múlva lesz meg az eredménye. A nagyváradí katolikus polgárok részére egy olyan testvéries és barátságos helyiség nyílik meg Mária nevenapján, szeptember 15-én, ahol kellemesen és hasznosan fölthetik el szabad idejüket. A nagyváradí kath. kör az apácza-utcai palota első emeletén van berendezve és igazán vélkezik önmaga ellen minden katolikus, aki a csekély tagsági illeték révén nem szerzi meg magának a jogot a belépésre. A körnek minden tisztességes katolikus ember lehet tagja rangkülönbség nélkül. Együttal örömmel jelezhetjük, hogy a tagok már is szép számban jelentkeztek.

* László főherceg balesete. Aradon kellett volna a főhercegen dr. Kovács vezetése mellett a sebészeti műtétet véreghajtani, a mely azonban elmaradt. Dr. Fanny az aradi és kisjenői orvosok segítségével a sebet kimosta és kemény kötést alkalmazott. Láz eddig nem mutatkozott.

vár egy esők erejéig megadja magát, akkor mást tüntetett ki... a bódító kacajával hamis szemkaesintással tönkre téve a győzöt.

És nem volt kivétel, akit meg nem kinzott volna, és nem volt kivétel, aki ezt a fekete ördögöt mégis csak ne szerette volna.

Hja az ember remél, még ha katonatiszt is. Egy májusi alkonyatkor a tisztí pavillon kertjében sirva találta Mariskát az ezredes. Ez hallatlan tünet volt a nevető hóhérnál.

»Mi baj gyermekem« — simogatta szeliden az öreg gondnok a fiatal foglyot.

»Elment« susogta a Mariska.

»Ki ment el angyolom« kérdé lágyabban az ősz hadfi.

»Alfréd!« válaszolta zokogva az ezred árvája.

Tehát Alfréd. A léghajós osztály kapitánya a ki egy héttel előbb jött le Bécsből tanulmányozni a nváradí ezred hadászati szállásának hegy és vízrajzát. Igen Alfréd, a halovány fiúmei olasz hadnagy, aki a Mariska szemében több volt egyedül, mint a többi tiszt összesen.

Hogy mi ragadta meg a Mariskát?

Ki tudja. Talán az a merészség, hogy ez a bús arcú idegen oly vakmerőn indult a légi útra, talán azok a gyöngéd olasz dalok, melyeket Alfréd mély csengő hanggal énekelt a pavillon zongorája mellett, míg a többinek sőrt és bort szervirozott a Mariska, talán az a búbánatos fehér arc, azokkal az égő szemekkel, ez, ez tette érdekessé Alfrédét, vagy lehet mind a három együttvéve.

A fiatal főherceget szalonkocsiban Kétegyháza s innen a waggont a 10 óraker induló szelvényvonathoz csatolva, Budapestre szállították. A főherceg szülei, József főherceg és neje Klotilde főhercegné asszony Himmel alezredessel Kisjenőre érkeztek és elkísérték a megsebesültet Budapestre.

Minden jel arra mutat, hogy a seb még sem olyan veszélyes, mint első pillanatban gondolták.

* Nagyváradi katonai hírek. Forinyák

Gyula altábornagy, főparancsnoksági adlatu ma este 7 óraker érkezik Nagyváradra a gyorsvonaton. A Széchenyi szállodában fog lakni és annak éttermében ma este a tisztikar diszvacsorát rendez a tiszteletére. Az altábornagy a megtartandó szemle után pénteken délben tovább utazik. Honvédeink a borosjenői legénységgel szeptember 11-én indulnak el ezredharcazáti gyakorlatokra. Ellenfelük a debreczeniek lesznek, akikkel két napon át harcognak Székelyhid vidékén. A váradi csapatot Virányi Győző alezredes vezeti a tűzbe. Mielőtt elindulnak honvédeink, a vonathoz előbb fel- és leszállási gyakorlatokat is fognak végezni. A harcászat után, mely három napig fog tartani — ismét visszatérnek Nagyváradra.

* Magyar püspök zarándok-utja. A Szent Lourdesbe járó magyar zarándokoknak püspökvezetőjük lesz. Mint értesülünk, Csélik Nándor püspök, Budapestben székeli érseki vikárius elhatározta, hogy a zarándokokat ő vezeti a lourdesi búsuhelyre s három napon át ő miséz a csodabarlang-ban.

* Ifj. Tisza Kálmán bejelentése. Tudvalevő, hogy a Bihar megyei gazdasági egyesület — mint minden évben — az idén is lóversenyt rendez. A bizottság elnöke: ifj. Tisza Kálmán tegnap hivatalosan bejelentette a nagyváradi rendőrségnek, hogy a lóversenyeket az idén október másodikán és harmadikán szándékozik megtartani a rendező bizottság. Tudatta egyúttal azt is, hogy a nevezett napokon délután egy óra és 30 perckor kezdődnek a futtatások s miután előreláthatólag nagy számban lesznek olyanok, akik a versenyeket nem a fizetett helyekről nézik végig, a rendfentartása iránt intézkedést kért.

* Az udvarias rabló. Van-e ezen a vasuton veszélyes?

— Nincs.

— Akkor legyen szives ide adnia pénztárcáját és ékszereit, de rögtön!

* Három fontos ügy tárgyalása. A nagyváradi jogügyi és pénzügyi bizottság holnap délután 3 óraker együttes ülést tart a város-házán. Három fontos kérdés felett fognak vitatkozni a bizottsági tagok. Egyik az általunk már említett tisztviselő-szaporítására vonatkozó szervezeti módosítás, a másik tisztviselőink fizetésemelése és végül a „Fekete Sas” szállodában bérletére vonatkozó ajánlat. A bizottság véleménye előbb a tanácshoz kerül és onnan vélemény kapcsán a közgyűlés színe elé.

* Eltörte a karját. Tegnap szerencsétlenül járt Győri Lajos nagyváradi bérkocsitulajdonos neje. Guttmann Samu a kocsi, gazdája tiltakozása dacára, elvitte a nejét, hogy mutassa meg neki, honnan kell a szalmát hazaszállítani. A kocsi olyan lovat fogott, amely még egyedül sohasem járt hámban és a magát szokatlanul érzett jószág a Rhédekertben megbokrosodva a kocsi oly szerencsétlenül borította fel, hogy a bentülő asszony karja ketté tört. A bihar megyei közkórházba szállították a beteget, a honnan később a kellő segély után lakására vitték.

* Heves jelenet a kulisszák mögött. A Bánk bán vasárnapi előadása alatt kellemetlen jelenet játszódott le a nemzeti színházban a színpalak mögött. A jelenet hőse Jászai Mari volt, ki a Bánk bán-ban is játszik. A művész azt hitte, hogy míg ő egy nagy párbeszédet végez, a háta

mögött két növendék-színész, kik statisztáltak, gunyt üz belőle. Mikor a jelenetnek vége volt, kirohant a színpalak mögé, megragadta a két leányt, összerázta s úgy lekorholta, hogy azok sirva fakadtak. A művész, kinek nemcsak a művészete, de a fizikai ereje is nagy, oly alaposan megfogta az egyik leány karját, hogy egészen véres lett. A jelenetnek a többi személyzet vetett véget. Az egyik leány atya magas állású hivatalnok, a másiké közeli rokonságban van egy egyháznagyval. Az affér békés elintézést nyert, mert a nagy tragika másnap levelet intézett gróf Festetics Andorigazgatóhoz, a melyben őszinte sajnálatát fejezte ki a történetek felett és kérte az esetet meg nem történné tekinteni. A bocsánatkérés ezen módjával a két leány is megelégedett.

* Ülések a városnál. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma délután 3 óraker; a központi választmány pedig szombaton délután ugyanolyan időben tart ülést. A központi választmány a választási névjegyzék ellen beadott felszólamlások felett fog határozni.

* Miszés közben megmérgezett plébános. Mint egy boroszlói telegram jelenti, Schneidemühlben egy Wadda nevű plébános a mise után hirtelen meghalt. Mérgezési tünetek közt halt ki. A későbbi vizsgálat kiderítette, hogy a miséhez használt bor meg volt mérgezve. A megmaradt bort a rendőrség lefoglalta s megindították a vizsgálatot.

* A szép kis Paula haladása. Néhány évvel ezelőtt a »Fekete Sas« nagytermében műkedvelők adtak elő egy darabot meglehetősen közepszerű sikerrel. A közönség akkor meg sem bosszankodott a műkedvelők merénylete miatt, mert a szereplők között akadt egy kedves szép barna leányka, a ki olyan temperamentummal játszott, olyan kedvesen énekelt, hogy becsületére vált volna egy valóságos színésznőnek is. Ez a kedves kis teremtés Galyassy Paula, az akkori nagyváradi pénzügyigazgató leánya volt. A siker bátorságot adott neki és rálépett a világot jelentő deszkákra. Galyassy Paula — mint a Debreczeni Ellenőrnek írják — nagyon szép előhaladást tett pályáján és Máramarosszigeten ma lesz a jutalomjátéka. Ezen alkalmából következőket írja a nevezett lap:

A Galyassy Paula jutalomjátéka. Galyassy Paulát igen szereti a máramarosszigeti közönség s a színgazgató ezért is adott jutalomjátékot a kis énekesnőnek. Holnap esütörtörtökön este az ő jutalmára a »Fatinieza« című kedves zenéjű operett kerül színre. Az operettben Galyassy Paula Lidia hercegnő szerepét játsza. A művésznőt tisztelői értékes tárgyakkal lepik meg és a megrendelt koszorúknak se szeri, se száma.

* A rózsás körmök miatt a bíróság előtt. D. Lajosné nagyváradi iparos asszony és a kedves leánya annyira megfélemedtek tegnap magukról, hogy E. Arankát megvérezték rózsás körmeikkel és ezen felül még jól el is páholták a szegény leányt. Az orvosi látélet szerint a sérülések körmök által okozottak és négy nap alatt gyógyulnak. A harcziás hölgyek ellen megindult a bűnügyi vizsgálat.

* Gróf Károlyi Gábor gyűrűje. Nagyon érdekes története van annak a gyűrűnek, a mely most özvegy gróf Károlyi Györgynél van s amelyet fia, gróf Károlyi Gábor mindig a középső ujján hordott. Ez egy zománcozott karikagyűrű, a melyet dr. Goldstein bíró egy olasz régiségkereskedőtől vett és esztendőkkel ezelőtt gróf Károlyi Gábornak ajándékozott. A gyűrű egyike az úgynevezett Borgiák gyűrűknek, amelyeknek belső üregében a Borgiák idején mérge volt. Később a gróf visszaadta a gyűrűt dr. Goldsteinnek, de amikor a feleség meghalt, visszakérte és annak egy hajfűrtjét rejtette el benne. Azóta gróf Károlyi Gábor egy pillanatra sem tette le ujjáról a gyűrűt.

* Tanárváltás Nagyszalontán. Mint a hivatalos lapból olvassuk, a közoktatásügyi miniszter Unger Emil nagyszalontai községi

gimnáziumi rendes tanárt a brassói állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki. A város intelligens közönsége sajnálja a derék tanár távozását, mert művelt, jó modoráért köztiszteletnek örvendett és hivatásának is pontos embere volt.

* Merő koholmány. A Pécsi Napló »szenczációs« hire a legilletékesebb oldalról nyert czáfolatot. Hámon Róbert, a szatmári püspök titkárja ugyanis a következő levelet intézte a nevezett lap szerkesztőségéhez: »A szatmári püspök ur ő méltósága a fővárosba érkezvén, a »Pécsi Napló« alhírét, mely az ő nádasi időzésére vonatkozik, álmélkodva olvasta. Miután ezen hírből egy szó sem igaz, a püspök ur meghagyásából tisztelettel kérem a tek szerkesztőséget, szíveskedjék becses lapja legközelebbi számában a »Pécsi Napló« közleményét merő koholmánynak nyilvánítani.«

* Egy lakó, aki éjjel ordít. Érdekes panaszt tett tegnap a nagyváradi rendőrség előtt Fényes Lajos háztulajdonos. Egy lakrészt kiadott volt O... Sándor napszámosnak, aki egy darabig elég tűrhetőleg viselkedett, azonban pár nap óta lehetetlen vele egy udvaron maradni. Őt apró gyermekét éhezeti, nappal elissza amit keres és éjjel szünet nélkül ordít úgy, hogy egyetlen ember sem tud aludni a házában. Mikor kérdőre vonták a különös atyafit, azt felelte: ordítok addig, míg a torkom kiszakad. Akinek nem tetszik, zárasson le; legalább enni adnak.

* Színész babonák. Az angol színészek nagyon babonások. Így például azt tartják, hogy ha főpróbát vagy premiéret pénteki napon tartanak, a darab előre megbukott. Ha egy színdarabban tizenhárom személy szerepel, a szereplők egyike rövid idő alatt meghal. A pávatollak szerencsétlenségét jelentenek; 1890-ben a Royal Drury-Lane színház egy tagja szerepéhez mérten pávatollakkal ékesítve jelent meg a színpadon: kartársai között valóságos pánik keletkezett, s kevésbbé mult, hogy nem inzultáltak kollégájukat. Ha próbaközben az egyik színész esernyőjét egy asztalra teszi, ez meghiúsítja a darab sikerét. Olyan dráma, amelyben Macbeth-ből van valami idézet, szentül megbukik, ha csak a rendező az illető passzust vörösrózsával ki nem huzza. Ha ezt fekete rózsával tenné, a darabot bizonyára kifütyülik. Ha valamelyik szereplő egy próba alkalmával fütyül, az nap a színház üres lesz, ha pedig öltözőjében fütyül, akkor szomszédja bereked. Valóságos féltisnek tekintik a komikus egész pályája alatt azt a pár cipőt, amelyet legelső fellépése alkalmával viselt. Ennek az utóbbi babonának különben Patti Adelina is nagyban hódol.

* A városi viszonyokkal a büntetés is változik. Erre enged következtetni a következő hiteles helyről nyert értesítés: A kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett a thjfvárosok közönségéhez, hogy az esetre, ha 1890. évi I. t. cz. (közutak és vámokról) III. részében foglalt büntető határozatait a város viszonyainak megfelelően módosítani akarná, külön szabályrendeletet alkosson s e végből a jelzett törvény fejezetet pontonként vegye tárgyalás alá.

* Családi ügyek a rendőrség előtt. Férj és feleség állott tegnap az őszhaju Kollmann biztos előtt. Az asszonyt azzal vádolta az ura, hogy negyedmagával jól elrakta és azután bezárta a lakást és tovább állott.

A rendőrbiztos nem győzte már hallgatni a sok szószátyárságot és leintette a gyámoltalan férjet mosdató nyelven asszonyt, de az erre sem adott semmit és pergett a nyelve, mint az orsó. A rendőri »tekintély« ilyenmü megsértése miatt a közelben állott közrendőr is dühbe jött és megakarta mutatni az asszonyságnak, hogy merre van a kijárat, de az rárivalt mérgesen, hogy neki a dologhoz semmi köze.

A rendőrbiztos elhagyta a türelem és rárivalt a hajdura:

— Vigye ki már innen ezt a sárkányt. A férj utána kullogott és egyre azt mondogatta magában:

— Olyan ez odahaza is, hogy repülne a más-világra.

Amint vége volt az első jelenetnek, kezdődött a második.

Öreg, fekete kendős anyóka toppant be a sötét panaszos szobába és kezét akart csókolni...

A biztos elkapta a kezét és jóságos tekintettel végig nézte az öreg asszonyt:

— Mi a baj mámi?

— A lányom 15 éves. Rosz pára. Mindig a színházat bujja, egész nap csavarog, semmitsem dolgozik és ha nem akarok neki enni adni, szidalmaz és megveréssel is fenyeget. Tessék rákényszeríteni, hogy álljon be valahová cselédnek.

— Hát az apja, hol van?

Sirni kezd az öreg, megtörli köténye csücskével a szemét és fuldokolva mondja:

— Ma két hete meghalt...

— Sajnálom, — de családi ügyekbe nem avatkozhatik a rendőrség.

Harmadik jelenet. Kaczkias, kokett tizenkilenc éves leány áll szemben az édes anyjával. Azért cizáltatta fel a szegény asszonyt, mert neki cselédkönyvre van szüksége és az nem akar beleegyezni, hogy kiadják. Pedig átkos kenyeret eszik a háznál és nem lehet túrni tovább az édes anyja oldala mellett az életet.

Mikor az anyjával közlik ezt a gyalázatos vádat, összeszorul a szive és mérges, haragos pillantásokat vet a magzatára. Küzd egy darabig és azután megszólal.

— Nem egyezem bele, mert rosz... Azért hagyta el a házamat, mert nem engedek éjjelre... szegyenlem tekintetes uram; tessék őt hazakisértetni.

A rendőrbiztos elbámul a véletlen játéknál: az előbbi kényszeríteni akarta a gyermekét, hogy szolgálóvá legyen, a másik még a roszat is védi.

Az anya távozik, a leány áll sirva; vár-vár egy darabig és azután azt mondja:

— Biztos ur, inkább meghalok, de haza nem megyek!

***RENDŐRI HIREK. Meglopta a kollegája.** Alter Béla faczér pinczér tegnap hajnalban Nagyváradra érkezett és a vasúti pályaház III. oszt. várótermében pihent meg. Mire felébredt, nem volt sehol a táskája. Az egyedül vele volt pinczért gyanúsítja. — **Fojtogatja az édes anyját.** G. Jánosné nagyvárad lakos azt panasolta tegnap, hogy a fia fojtogatja, mert nem ad neki pénzt. A rosz fiut letartóztatták. — **A vásár előjele.** Néhány nap mulva itt az országos vásár. Egymást érik a sürgönyök, melyben a rendőrségtől azt kérdik, lesz-e és mikor sertésvásár. Ezt meg ma a rendőrség sem tudja, mert a miniszter még nem válaszolt.

x **Ajánkozik,** egy előkelőbb családból származó özvegy középkorú nő r. kath. vallású mint házvezetőnő (helyben vagy vidéken), a főzést is érti. Czim a kiadóhivatalba.

»Pagoda« megnyitás.

A Széchenyi-téri »Pagoda«, vagy — mint másik néven nevezik, — a felekezet nélküliek »templomát«, tegnap reggel 6 órakor olyan nagy esendőségben nyitották meg, hogy a kulesok harsogó zenéje felébresztette a közelben lakó Weingertner Andort, a ki lassu tipegéssel vágatott a helyszínére, hogy első vendég lehessen! — Ezzel tehát az új helyiségben az első »anyakönyvvezetés« megtörtént, s a kövér titkár nevét, veres czeruzával írta be a »Pagoda« üzleti anyakönyvbe. Kornhauser Isidor »pagodai mutter buchalter.« — A fiók-üzlet személyzete vitte a szertartás-mesteri teendőket, a közelben levő kir. törvényszék, megyeház és ügyészség »Lepriv« kezelő személyzete végezte a diszitést. Weingertner Andor három székre telepedve kávézott! Egy széken maga ült; a másikon hevert a botja s a harmadikon a kalapja. A »Pesti Hirlap«, »Szabadság«, »Magyarország« stb. egy-egy külön széken várták körülötte a kegyes kézbe vételt. Andor azonban nem ért rá olvasni,

mert vármegye hajduk, gázgyári munkások siettek őt üdvözölni, mint az új helyiség — első vendégét! A Pagoda diszitése, a kiszolgálás gyorsasága, figyelembe se jött ama szerencse mellett, mely a titkár urat érte. Kolumbus utja; Edison fonográfja, a posztkiszlisek elfogatása nem futotta be oly gyorsan Nagyváradot, mint az a szó, hogy »Weingertner Andor volt a Pagoda első vendége!« Müller Salamon még aludt, mikor a megnyitás megtörtént. Mindazáltal azt mondja, hogy örömkönyveket hullatott, mikor első vendégét kávézni látta! Örömeben fel is fogadta, hogy e héten semmiféle bontást, illetve átalakítást nem eszközöltet a kioszkon, nehogy az ut felbontással akadályozva legyen a nagy közönség, a »nemzet és vallásközi helyiség« látogatásában. — A tulajdonképeni megnyitás majd akkor lesz, ha a tégla hordó szekerek által kitördelt oszlopok is ujakkal cseréltetnek ki. Ez azonban vitás kérdés lesz. Müller Salamon a szepitési egylettől várja. A szepitési egylet gazdája meg azt mondja, hogy állítsák helyre az építést vezető mérnökök, a kiknek engedélyével a szekeresek kitördelték. Ebben az egyleti gazdának talán teljesen igaza van. — Külömben a reggeli kávézáshoz kifogástalan mértékben szolgáltatja a kioszk a fényüzés mellett az — ősz napugarat. —y.

Vidéki levelezés.

Iosva, 1895. augusztus 31.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szilágy megyébe kebelezett Iosva község folyó év és hó 26-iki az 1894. év 33. t. cz. tárgyalására képviselői gyűlést tartott. — Felolvasatott a sz.-somlyói szolgabírósg rendellete, mely így hangzott: Az állami anyakönyvvezető fizetéséről az állam gondoskodik; de ugyanazon t. cz. 31-ik § 2-ik bekezdése kötelezi a községeket gondoskodni a helyiségekről, a kor kívánalmainak megfelelő butorzatról, szalagról, táblákról stb. Felhívom körjegyző urat, hogy képviselői gyűlést tartván, annak eredményéről jelentést tegyen, hogy az el nem fogadás esetében a szerelvényekről gondoskodjam.

Felolvasatván a szolgabírói rendelet, első sorban egyik birtokos a rendeletet visszautasította azon megokolással, hogy ha az államnak szüksége van hivatalra, tessék azt felszerelni, sérelmesnek tartja azt is, hogy az annyira el foglalt körjegyzők bizatnak meg az anyakönyv vezetésével, mely után a helybeli helyvét hitvallású lelkész vette atyai pártfogásába a szóban forgó rendeletet; hosszas vitatkozás után az idő előhaladottsága miatt a tárgyalás délutánra halasztott, a mikor is szótöbbséggel el is fogadtatott ezen magyar alkotmányos rendelet.

Feltűnt, hogy a helybeli protestáns lelkész miért kardoskodik oly annyira a rendelet mellett?

Ennek oka: bizonyára a háladatosság! Ugyanis 1894. év október 3-án képviselői gyűlés volt, melynek egyik tárgyát képezte a helybeli protestáns lelkész azon kérelme, hogy ők, tekintve szegénységüket, iskolájukat fenntartani nem képesek, ennelfogva elhatározták, hogy államosítják, ámde hogy e tervök keresztül vihető legyen, szükséges, hogy a község a leendő állami iskola építéséhez szükséges kézi és ígás napszámokat adja meg, s ennek megszavazását kéri.

A helybeli róm. kath. plébános hivatkozva a törvényre, nem fogadja el, s a katolikusok által befizetett 5 százalék iskolai adót saját iskolája javára kéri fordíttatni.

A képviselő az 1868. évi 38. t. cz. 44. §-án tul tette magát, s a protestáns lelkész kérését magáévá tette. Ezt megfelelőbbé, Szilágy megye közgyűlése a felebbezést elutasította. Tekintetbe nem vette a fent említett törvényt, annál kevésbbé az iosvai róm. kath. iskolaszék jegyzőkönyvét, mely csatolva lett. Elutasító határozatát azon indokolással tevő, hogy az állami iskola nem egy felekezet részére, hanem vallás és nemzetiségi különbség nélkül a község minden lakosainak javára szolgál. Azon hiszemben, hogy a szabadelvű magas kormány tekintetbe fogja venni a törvény rendeletét, a plébános újból megfelelőbbé a dolgot, de reményében csalódott, mert a vallás- és közoktatási miniszter ur államtit-

kárja is csak azt mondá: hogy a közgyűlés határozata indokainál fogva helybenhagyatik, s a felebbezés elutasítatik.

Most már következik a végleges döntés, a mennyiben a szilágy megyei tanfelügyelő biztositotta hitsorsosait, hogy két év mulva Iosva, Sz.-Sámson, Lenyért és Bécse lesznek első sorban azon helyzetben, hogy állami iskolát fog a kormány részükre alapítani, hogy miért? nehogy a katolicizmus terjedhessen. Sz. R.

Bihar, 1895. szept. 3.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Folyó hó 2-án d. u. 2—3 óra közt özv. Szabó Istvánné, bihari lakos, gazdag földművesnőnek kisebbik fia, Mihály a rétről szénát hordott négyes fogatával, a tulságosan megterhelt szénás szekér vágatás és hirtelen fordulás következtében felborult s a széna tetején ülő ifju oly szerencsétlenül esett le, hogy jobb karja eltörtött, ezenfelül testének több részén is súlyosan megsérült, úgy vitték haza eszméletlen állapotban.

Ugyancsak Biharon f. hó 3-án délelőtt tűz ütött ki. Pontban 11 órakor megkondultak a harangok, elősietünk akik otthon voltunk, de férfiak kevesen, mert a mezeti munkával valánk elfoglalva, nevezetesen a széna és sarju hazahordásával. Viz nem sok volt, az oltó erő még kevesebb. A községnek közkutjai nincsenek, a tűzoltóság sem jelent meg, (mert nincs is.) folytonos jankiáltás hangzott a szegény nép ajkáról, remegve a veszély tovaterjedésétől. Csak a gondviselésnek köszönhető, hogy a szélesedhen nem jutott számos család koldusbotra. No de ne féljete, sőt erősen bizatok jó bihariak majd csak megszületik nálatok is a tűzoltó intézmény, hisz már évek során át szülő félben van.

A tűz vigyázatlanságból keletkezett. Özvegy Nagy Istvánné ebéd főzéshez készülvén, meg rakta a tüzet a konyhában, — maga pedig, mint mondá, — kiment paszulyt szedni. Egszerre csak azt látja, hogy az alacsony fakéményen át omlik a láng kifelé. A nagy szárazság a tűz tovaterjedését elősegíté, s így történt, hogy fél óra alatt leégett a lakóház és az istálló. Két lakója volt az özvegynek, kiknek egyike szegény napszamos egy tanyán dolgozott. A szobája zárva volt, az összesereglett népből egy merész ember akadt, aki bement az égő házba élete veszélyeztetésével; — az ajtót betörte s minden ingóságot egymaga kihordott, míg végre őt magát is féláljultan hozták ki az ott működő esendőrök, mint mondják égési sebeket is kapott. A derék mentő polgártárs egy nagy családdal bíró helybeli iparos megérdemli, hogy nevét is nyilvánosságra hozzam: Kozlowszki Román szabó.

Külömben a ház biztosítva volt. r. l.

TANÜGY.

Ipariskolai beiratások.

Az ipariskola rendes tanfolyamára, a beiratások szeptember hó 8—17-ig eszközöltetnek a Teleky-utcai polgári iskola helyiségében, s pedig vasárnapokon mindenkor d. u. 4—6-ig.

Tandij 1 frt 9 kr, mely beiratáskor fizetendő; a tanítás szeptember hó 18-án veszi kezdetét.

Felhivatnak a tisztelt iparos mester urak, hogy tanonczaikat fenn kijelölt határidő alatt mulhatatlanul beirassák, mert ellenkező esetben a mulasztók az ipartörvény megfelelő §-a értelmében 20—200 frt pénzbírságra ítéltetnek.

Hogy az iparos mester urak kívánalmi az iskolátogatás idejének meghatározásával lehetőleg figyelembe vehetők legyenek, óhaj-tandó, hogy a tanoncok mestereikkel egyetemben jöjjenek a beiratáshoz.

A téli tanfolyamon és a segédek szaktanfolyamán a beiratások ideje október hó folyamán a helyi lapokban fog közzéeteni.

Nagyváradon, 1895. szept. 3-án.

Az ipariskolai igazgatóság.

Tanárváltozások a kegyesrendieknel.

A debr. róm. kath. gymnasiumban, mely a kegyesrendi tanárok vezetése alatt áll, a következő változások lesznek a most beálló iskolai évre: Priváry József, a ki csak a múlt évben helyeztetett át a veszprémi gymnasiumhoz, visszatért, Tóth Pál pedig Kiss-Szebenből áthelyeztetett. Azok közül, akik a múlt évben ott tanítottak, Farkas Ignác a Priváry helyére Veszprémbe a Frank Ferenc tanulmányai befejezése végett kolozsvári egyetemre ment.

E G Y L E T.**Biharmegyei gazdasági egyesület N.-váradon. Gyűlési meghívó.**

A Biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó évi szeptember hó 7-én délután 3 órakor Nagyváradon, az egylet hivatalos helyiségében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok ezennel meghívóznak.

Nagyvárad, 1895. augusztus hó 28.

Szabó József,
egyleti elnök.

Tárgyak:

1. Földmivelségi miniszter a sertésvész ellen teendő intézkedésekre vonatkozólag kiadott rendeletét megküldi.
2. Földmivelségi miniszter tudatja, hogy a kiállításokra szállítandó tenyészállatok, valamint külföldről hozatandó tenyészállatok szállításánál kedvezményes vasúti díjtétel lesz alkalmazva.
3. Földmivelségi miniszter a mezőgazdasági statisztika összeállításánál az egylet támogatását kéri.
4. Földmivelségi miniszter hazai szőlővesszők eladása iránt leír.
5. Biharmegye hatósága felkérte egyletünket, hogy a faiskolákról és utak befásításáról az 1894. évi XII. t.-cz. alapján szabályrendeletet alkossunk.
6. Elnökség beterjeszti a faiskolákról és utak befásításáról alkotott szabályrendelet tervezetét.
7. Magyar mezőgazdák szövetsége felhívja egyletünket, hogy lépjen be a szövetségbe.
8. Tichy Gyula felkéri egyletünket egy gyümölcsészeti szakosztály alakítására s gyümölcskiállítás rendezésére.
9. Elnökség előterjesztése a sertés-zár megszüntetése végett tett lépésekről.
10. Elnökség előterjesztése az egyletnek az ezredéves kiállításon való részvétele iránt.
11. Tagok felvétele.

S p o r t.**A lövész-egylet ünnepélye.**

A nagyvárad polgári lövész-egylet záró ünnepélyét vasárnap este tartja meg. Az ünnepélyt összeköti az egylet a diszes sport-pavillon felavatásával. Erre nézve a Rhédey-kert felügyelősége a következő meghívást bocsátotta ki:

A nagyvárad polgári lövész-egylet az ideai szabad díjlövészet befejezése után, vasárnap este 7 órakor, a »király-serleg« szokásos megünnepelésével társas vacsorát rendez a Sport-pavillon termében, ugyanaz alkalommal óhajta a kertfelügyelőség a Sport-pavillon felavatását megünnepelni; az ünnepélyt a tömeges részvételtől emelné, e célból felkérjük tisztelt tagtársakat, hogy abban résztvenni szíveskedjenek.

Egy teríték ára 1 frt 50 kr. Előjegyezni lehet a célór által körözött iven, vagy szeptember 7. és 8-án déli 12 óráig a lövöldben.

Nagyvárad, 1895. évi szeptember hó 4-én A Rhédey-kerti felügyelőség nevében: **Mezey Mihály**, lövész-mester.

SZINHÁZ.**Heti műsor.**

Csütörtökön: *Szegény ifju története.*
Tompa Kálmán jutalomjátéka.

Pénteken: *Toto és Tata.*

Szombaton: *Tosca* itt először. Gál Gy. jutalomjátéka.

Vasárnap: *A takácsok* itt először.

Tompa Kálmán jutalomjátéka.

Ma egy megható, tanulságos darab: »Egy szegény ifju története« kerül színre Tompa Kálmán jutalomjátékául. Rég nem adták e gyönyörű darabot városunkban, pedig minden mondata, minden szava hat a közönség lelkületére, s megható meséje mindég új lesz és szép. De nemcsak a darab méltó arra, hogy a közönség nagy számmal jelenjen meg előadásán, hanem hogy a színtársulat egy tevékeny, ambiciózus tagjának jutalomjátéka lesz.

E költői lelkületű színésznek, kinek lapunkban közölt, versei az olvasók tetszését kinyerték, minden tekintetben megfelel ez ideális darab; s az a körülmény, hogy a társulat legjobb erői fogjanak az ünnepelt mellett siker biztosításában közreműködni, teljesen megmagyarázza a közönség érdeklődését, s előre láthatólag szűfolt ház fogja végig nézni e remek darabot.

Legutoljára az öreg Komáromi bucsu fellépte alkalmából adták városunkban e darabot s ekkor a közönség általános kívánságára kénytelenek voltak megismételni annyira meghódította a közönség tetszését.

Mutassa meg Nagyvárad lelkes közönsége Tompa Kálmán iránti rokonszenveimet s buzdítsa a további tevékenységre. Ha babért nem is ad a közönség, legalább elismerést nyújtson neki fáradhatlan működéséért.

T Á V I R A T O K.**Néppárti nagygyűlés Rózsahegyen.**

Rózsahegy, szept. 4. (Saját tud. táv.)

A liberális reformok ellen meginduló küzdelem kezdetét a Rózsahegyen szeptember 22-én tartandó liberális nagygyűlés fogja képezni. Az előkészítő bizottság Rakovszky István cs. és kir. kamarás elnöke alatt mindent megtesz, hogy a nagygyűlés, melyen öt szomszédos nagy közönsége fog részt venni, minél impozánsabb legyen.

A kormány és a kuria.

Budapest, szept. 4. (Saját tud. táv.)

Az Agliardi-Bánffy ügygyel foglalkozva tegnap a »N. Fr. P.« mert Canonába, ma pedig a Pester Loyd esti lapja. A N. Fr. P. értesülésével szemben a P. Ll. jó információk alapján kijelenti, hogy sem a római kuria, sem a nuncius nem gyakorolt kifolyást a püspöki konferenzia megállapodásaira. A primás első tervezetében már ugyanazon hazafias szellem nyilvánul, mint az elfogadott szövegben. Rampolla államtitkár is csak néhány dogmatikus természetű említést jegyzett a tervezetre. Magán a konferenzián jobbra stílusos viták voltak, mert a püspökök már előzőleg egyetértésben voltak a kérdés érdemére nézve.

László főherceg balesete.

Budapest, szept. 4. (Saját tud. táv.)

A súlyosan sérült László főherceg ma reggel hét órakor Budapestre érkezett, s egy hordágyon rögtön a vöröskeresztleget kórházába szállították.

Ma déli 12 órakor vizsgálták meg alaposabban az orvosok László főherceg sebeit s rajta **műtétet is végeztek.** A vizsgálat hosszadalmasan tartott s úgy ekkor, mint az operáció alatt a kir. herceg nagyon sokat szenvedett.

Az orvosok a sebből **több esontszilánkot vettek ki**, melyek ha bent hagynak a sebben, komoly veszedelmet idézhettek volna elő.

Elfogott községtanács.

Budapest, szept. 4. (Saját tud. táv.)

A vranjai prefét tegnap csendőrökkel körülvétette a községházát s a polgármestert az összes községtanácsosokkal együtt elfogta. A polgárság táviratilag emelt óvást a Biarritzban időző királynál ez erőszakos eljárás miatt.

Hermann Ottó kinevezése.

Bécs, szept. 4. (Saját tud. távirata)

Hermán Ottó kinevezéséhez a vallás- és közoktatásügyi miniszter nem kapta meg a király beleegyezését. Mikor Hermann Ottó kinevezése a muzeumi őrségre szóba került, egy, pártkülönbség nélkül összeállított jury mondotta ki, hogy ennek az államhivatalnak az elvállalása nem veí árnyat Hermann Ottóra, a radikális politikusra. Hermann Ottó, mikor a kinevezés kérdése már előrehaladott stádiumban volt, szóba hozta a tisztli esküt is, a melynek közismeretű szövege politikai meggyőződésének nem mindenben felelt meg. A miniszterium köreiből egy hiszik, hogy Hermann Ottó kinevezését politikai nyilatkozatai gátolták meg, a melyeket Bécsben úgy magyaráznak, hogy a kitünő tudós a mai államformának nem hive.

Románia és Bulgária.

Bukarest, szept. 4. (Saját tud. táv.)

Románia és Bulgária barátságos viszonya hidegedni kezd. A oroszofil bolgárok rossz szemmel nézik, hogy Románia az utóbbi időben szorosabban csatlakozott a hármas szövetséghez, a románoknak pedig az esik zokon, hogy Bulgáriában az orosz rokonszenv mind nagyobb tért hódít. A román lapok különösen Sztambulov halála óta roppant éles hangok. Cikkeket közölnek Bulgária ellen, s természetesen, hogy a bolgárok sem maradnak adósok a kölcsönrel.

A rossz viszonyt még jobban rontja az a körülmény, hogy Dobruzsában bolgár irredentizmus kezd izgatni. A bolgárok nemcsak pénzt gyűjtenek Dobruzsában (mely pedig Romániához tartozik) a macedóniai lázadás javára, de önkénteseket is toboroznak. A román kormány az üzemekre rájövén, erélyesen közbelépett, a mi természetesen nem a legjobb vért szülte bizonyos bolgár körökben.

K ö z g a z d a s á g.**A budapesti termény-tőzsde forgalma**

1895. szept. 3.

Budapest, szeptember 2. I. Készárúzet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv csöndes volt és szilárd irányzat mellett 66.000 q. hazai buzát 0,00—0 krral olcsóbb áron vásároltak.

Tiszavidéki új 150 q. 82 k. 6.60 frton.

Idegen buzákban: nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.55—5.50 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Arpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.

Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 6.15—6.10 forinton.

II. Határidőzet. Külföldről ismét olcsóbb árjegyzések érkeztek, de mindazonáltal nálunk az irány inkább szilárd, miután gazdáink az olcsó árak miatt tartózkodók az eladással.

Előfordult kötések: buza őszre 6.30—6.38 frt

rozs őszre 5.61—5.68 frt, tengeri augusztus—szept. re

5.30—5.36 forinton, tengeri szeptember—októberre

4.57—4.61 frt, zab őszre 5.62—5.67 frt, káposzta-repcze

augusztus—szeptemberre 9.50—9.60 forinton.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.37—6.38 forin-

ton, rozs őszre 5.66—5.68 frton, tengeri júliusra—aug.-ra

5.35—5.38 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 4.59—

4.61 frton, zab őszre 5.65—5.67 frton, káposzta-repcze

augusztusra—szeptemberre 9.50—9.60 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. szeptember 4-én.

Magyar aranyjárdék 4‰	122.50
Magyar koronajárdék	99.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2‰	124.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2‰	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4‰	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	147.50
Oszták járadék papírban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.25
Oszták járadék aranyban	122.50
Oszták korona járadék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	15.—
Oszták-magyar bankrészvény	1061.—
Magyar hitelbank részvény	490.75
Oszták hitelintézet részvény	409.30
Oszták-magyar államvasuti részvény	411.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	956.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.85
Paris vista	47.80
20 márkás arany	11.81

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 125. sz. VI. Kis bérlet 5. sz.

Páros. Páros.

Csütörtökön, 1895. szeptember 5-én.

Tompa Kálmán jutalomjátékául:

EGY SZEGÉNY IFJU TÖRTÉNETE.

Francia színmű.

Az előadás kezdete 7, vége fél 10 órakor.

Holnap, pénteken, szeptember 7-én, bérletfolyamban:

TOTO és TATA.

Nagy operette 3 felvonásban.

Magyarország sok száza menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes ásványvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelné sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: „... a bodoki »Matild forrás» vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvízünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radon, prelat, bilini kron-dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része...»

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

„... a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak járulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Élrendi italként és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.»

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a »Matild» víz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetük.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyvárad, főraktár Wurst József fűszer- és csesege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 49-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) Bodok (Háromszékmegye)

3881

1895 SZ.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré adom, hogy Rózsa Ferencz és társai poósaai birtokosoktól illeték hátralékban lefoglalt 2000 köbméter hasított és gömbölyű

cseser tűzifa

folyó évi szeptember hó 11-én d. u. 2 órakor a helyszínén Poósa községben, illetve az erdőn nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés és megbízott végrehajtóm intézése mellett el fog adatni.

Az árverésre a venni szándékozók ezennel meghívhatnak.

Nagyvárad, 1895. évi szept. 3-án.

Kiss Elek,

(221) 1-3

főszolgabíró.

FÁBRY TESTVÉREK divatárúháza

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca (Rimanóczy-ház.)

Ajánljuk az iskola év kezdetére fiu- és leánygyermek részére szükséges áruk bevásárlására jól berendezett áruraktárunkat, u. m.:

CARLSBADI CZIPŐK,

kalapok, sapkák, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, zsebkendők, gyapju-, zephir- és Jäger-harisnyak, gamáslik, kötött és szövött kesztyűk, tricó- és Jäger alsó ruhák, batist-, lüster- és creton kötények, derékfűzők, posztó és hárász fej- és vállkendők, muffok és garnitúrák, flanell- és gyapju takarók, paplanok, szalmazsákok, ágylepedők, mosdó szappanok, fésűk, fogkefék, fogszappanok, pénztárczák, zsebkések, könyvtartó szíjjak és táskák, melyeket a legolcsóbb áron becsajátunk igen tisztelt vevőink s a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

(221) 4-5

Kiváló tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK

Nagyvárad, Fő-utca.

Beiratások közelednek!

A t. szülők becses figyelmébe ajánlom! Ritka alkalom a szükségletet gyermekruhákban beszerezni.

Felöltők kitűnő szövetekből . 4—12 frtig

Francia kamgarn-öltönyök . 8—16 „

Angol Schevyot-öltönyök . . 7—12 frtig

Gyermek-Costüme 3 évtől 8-ig 3—10 „

azonkívül férfi ruhák, vízhatlan Laden-köpenyegek,

valamint mérték utáni rendelések jutányos árban

helybeli saját műhelyemben

készíttetnek. Bel- és külföldi szövetek méterenkint is kapható. Reverendákat és Atilla-öltönyöket legjutányosabb árban készítenek.

Kiváló tisztelettel

NEUMANN M. SÁNDOR

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér
„Magyar Király” kávéház mellett, a Sáfrád-házzal szemben.

Telefon összeköttetés!

(211) 7-10

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.